

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНЬСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
Для Галичини 72 кор.
Для України 36 руб.
Для п. Америки 2.50 дол.
Для Канади 2.50 дол.
Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ukrainos no Brazil.

Publica-se em Prudentopolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від стиха. Більші по 200 рс. За всякі оголошення платить ся з гори.

FRACIA

Prudentopolis — Parana

Ми України до своєю
В нас є сила Козаки!

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гімн ам. Укр.

Польські влади в Галичині хочуть зробити Українцям процес за державну зраду.

Відень, 21. січня 1921.

Польські ревізії й арештування, які почалися у Львові 1. січня, продовжуються. Дальші ревізії відбулися у д-ра Володимира Бачинського, др. Івана Куровця, о. Дамяна Лопатинського, о. Олександра Стефановича, директора «Народної Торговлі» Миколи Заячківського, директора Краєвого Союзу Кредитового Омеляна Савича, директора Земельного Гіпотечного Банку Любомира Рожанського. Всі вони є або членами Народного Комітету (так називається управа української трудової партії) або членами видавничої спілки «Діло» яка видавала щоденник «Українську Думку».

Польська преса починає відкривати тайну сих ревізій. А саме «Народний Комітет» ухвалив був резолюції в справі Галичини і помістив їх в «Українській Думці». Сі резолюції польська прокуратура сконфіскувала, бо вони зверталися проти польської держави. За поміщення сих резолюцій заборонено видавати «Українську Думку».

Тепер польські влади надумалися, що цього за мало і рішили з приводу сих резолюцій зробити Українцям процес за державну зраду. Для цього були всі ті ревізії. Для цього увязнено видавця «Української Думки» Євгена Костика, відповідального редактора Стефана Чарнецького і навіть властителя друкарні Івана Айхельбергера.

шукають тільки приводу, щоб переслідувати і мучити Українців. Зразу польські газети голосили, що польські влади впали на слід цілого українського заговору. Тепер уже спустили з тону і пишуть тільки про державну зраду, яка має міститися в резолюціях Народного Комітету.

Закид державної зради конструує польська прокуратура на основі старих австрійських законів.

Тимчасом Східна Галичина не єзовсім частию польської держави отже Народний Комітет, виступаючи проти польського посягнення на Східну Галичину, не міг допуститися державної зради проти польської держави.

Ось ще пару відомостей з польського пекла:

У Львові військові влади арештували співробітника «Вперед» Івана Квасницю і відетавили до Варшави. Тимчасом по закону військові влади не мають права арештувати цивільних. Але в Польщі панує не закон а дика самоволя.

Антін Яечник, український залізничник, який недавно ставав перед судом в Ставизлавові під закидом злочину катування польських жовнірів і був увільнений, — помер. Побої підчас арештування і 15-місячна вязниця запкали його в могилу.

Польські кати знущалися над нами, а ми мусимо ждати, доки антанта, яка віддала нас їм у неволю, відстане від нас.

критичній хвилі... Поможім їм, Дорогі Братя і Сестри! Наш найкрасший цвіт народ положив свої буйні голови за свободу і волю поневоленого власного народа. Одні стратили своє здоров'я, жите — другі стратили майно, та й тому ще не кінець. Бо тепер сі, що відважились упімнути за свої права і за свободу, скитаються по ляцьких тюрмах та гинуть мов мухи по ріжних таборах під лядським зарядом!

Чи ми на се маємо байдужно дивитись, та, прочитавши в часописі, похитати головою над тими вчинками і — більше нічого?

Ой ні! І ще раз ні! Ми повинні взятись до пильної акції, до збираня жертв на кождім кроці. В першій мірі треба-б згадати за наші товариства, котрих тут маємо кільканайцять по наших оселях.

Отож, по моїй гадці, ми повинні в кождій оселі, де лиш живе кілька наших поселенців, вибрати відповідний комітет до збираня жертв. Жертви висилати до Ред. «Праці», котра займаєсь збіркою.

Знаю на певно, що не один може мене осудити і скаже, що се за смілий проєкт.

Але ж се конечно! Ми мусимо вже положити кінецьтій нашій байдужности на терпіння наших братів. Коли не сповнимо свого обовязку, то дійсно варті ми проклятя і погорди, як не поспішимо з помочию там, де народ конає з голоду під ворожим батогом.

Олекеа Кузишин.

ка адміністрація, яка обіймає власть 4. марта с. р., не є доволі ознакомлена з французькими поглядами на заграничні справи.

Французи передівеім раді би сказати Американцям, що без їх помочи і спочування годі буде поладити справу воєнного відшкодовання й інших справ, які каламутять тепер мир в Європі.

Французи жалують, що Американці усунулись в останньому часі від мирових пересправ, бо гадають, що без американської помочи годі буде змусити Німеччину платити відшкодоване, якого хоче французьке правительство.

Длятого премієр Бріян в останніх днях вислав до французького амбасадора в Парижі Жюсранда алярмуючі каблеграми, щоби зачав пропаганду в Злучених Державах для вияснення перед американським народом становища Франції до ріжних міжнародних справ теперішньої хвилі.

Є також гадки, щоби до Америки приїхав який видний представник Франції, навіть подають імя президента Франції Мілерана для здобуття симпатій нової американської адміністрації і усього американського народу для французької заграничної політики.

ВСЯЧИНА.

Большевики підпирали мир з польщею.

Мировий договір між советською Росією і Польщею підписано 10. лютого в Ризі столиці Латвії.

Доносить про се бездротна депеша з Москви, що владимирський

Польська преса починає відкривати тайну цих ревізій. А саме «Народний Комітет» ухвалив був резолюції в справі Галичини і помістив їх в «Українській Думці». Ці резолюції польська прокуратура сконфіскувала, бо вони «зверталися проти польської держави». За поміщення цих резолюцій заборонено видавати «Українську Думку».

Тепер польські влади надумалися, що цього за мало і рішили з приводу цих резолюцій зробити Українцям процес за державну зраду. Для цього були всі ті ревізії. Для цього увязнено видавця «Української Думки» Євгена Костика, відповідального редактора Стефана Чарнецького і навіть властителя друкарні Івана Айхельбергера.

В дійсності польські влади

ського пекла:

У Львові військові влади арештували співробітника «Вперед» Івана Квасницю і відставили до Варшави. Тимчасом по закону військові влади не мають права арештувати цивільних. Але в Польщі панує не закон а дика самоволя,

Антін Яечник, український залізничник, який недавно ставав перед судом в Станиславові під закидом злочину катування польських жовнірів і був увільнений, — помер. Побої підчас арештування і 15-місячна в'язниця заохали його в могилу.

Польські кати знущалися над нами, а ми мусимо ждати, доки антанта, яка віддала нас їм у неволю, вимірить нам справедливість!

Др. Михайло Позинський.

Пекуча справа.

Братя Українці!

Кожному з нас відомо, що народ наш галицький опинився над

берегом пропасти і знаходиться в крайній нужді. Нашим братам грозить смерть з голоду і холоду і ніхто їм з помочю не спішить. Вони благають нас, заморських братів-Українців, о поміч в так

В. Злотополец.

Син України.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

(Дальше).

Прошло хвилин кілька й чує — наче в гущавині струмок плюскоче. Зупинився, велухується... Журкіт не втиха.

«Невже ж замість солоної води доведеться мені напитися кришталевої води?» — подумав Микола зближаючись до місця, з якого уже доходив виразний журкіт. Хвилин іще кілька продирався крізь кущі й побачив нарешті високу скелю, а за нею — срібним струмочком протікала вода. Жадібно припав до неї.

Тепер відчув, як жар, що палив груди й уста, почав утихати, як холод розпливається по цілому тілу. Напившись води, кинувся Микола на м'яку, як шовк мураву. «От тобі й лихо! — думає — і втоми вже не чую, й пити не хочеться, а їсти, так здається, злапавби й чортаку з рогами. Хочби суха я шматок. Хліб і вода — козацька їда, а тут доведеться й не по козацьки пообідати. Та не загинув зі спраги й голоду в льохіві та на галері — то може й тут Бог не дасть загинути.»

Сонце вже стояло над обрієм. Поволі почало спускатися нижче, поринаючи у гостому листю дерев, а далі продиралося лише крізь густі кущі й мов золоті смужки миготіли час до часу. Здалека дохлив рев хижих звірюк: у старезному тропічному лісі наближався вечір.

«Не шкодило б заснути в цих м'яких перинах» — думав Микола лежучи на траві — «та рев хижих звірюк щось не добре віщує: як попадеш у кігті лева або тигра, то це вже не жарти.»

«Так щож думати довго! — ось дерево старезне; крилате його гілля аж просить тебе: ходи, ходи козаче! тут тебе не досягне ні лев, ні ягуар, ні тигр.» І Микола виліз на дерево, вгніздився на розлогій гіллі, а плечми сперся об другу гілляку, щоб не впасти. — «Ну нічого, переспати можна буде, а як упаду, так моя уже провина», міркує куняючи.

Утома почала охоплювати його що-раз більше й більше. Спочатку опали безвладно на гілляку руки; голова хиталася то один то в другий бік. Потім важко опали сонні ві і він чув лише, як вітер шумить серед лісу. І здавалося йому, що шепоче він листю якусь казку про старезний ліс, про хвилі бурливі й диких звірюк. Десь далеко-далеко вчувався Миколі рев хижаків щораз слабший і слабший. Чув, як під ним тріщать кущі й щось лопоче крильми мов птиця.

Отож, по моїх гадці, ми повинні в кожній оселі, де лиш живе кілька наших поселенців, вибрати відповідний комітет до збирання жертв. Жертви висилати до Ред. «Праці», котра займає збіркою.

Знаю на певно, що не один може мене осудити і скаже, що се за смілий проєкт.

Але ж се конечно! Ми мусимо вже пожити кінецьтійнашій байдужности на терпіння наших братів. Коли не сповнимо свого обов'язку, то дійсно варті ми проклятя і погорди, як не поспішимо з помочю там, де народ конає з голоду під ворожим батогом.

Олекса Кузипин.

Франція хоче вести політичну пропаганду в Америці.

Французьке правительство дуже хотіло би ознакомити лідерів нового американського правительства з французьким поглядом на міжнародню політику. Воно досі переконане, що нова американсь-

А далі все злилося: і рев і журкіт струмочка й лопіт крил, перетворившись у якусь дивну мелодію що раз тихшу й тихшу. Микола бачив і ще мов на яві, як десь гаснуть зорі одна за другою, як хлопці якісь, ніби бурсаки, гуляють по Подолу, як на степу широкому гарцюють козаки впень Татарву рубаючи. І він на коні шаблюкою стина одну за другою голови бусурменам. А потім погнався за ляхом якимсь — гусаром. Чув, як свище круг нього вітер і він, забиваючи Ляха, падає з коня.

Розплющив Микола очі та й дивиться — а він лежить на землі. «Еге — думає сіромаха тож не впав я з коня а таки просто з гіляки. «Що робити? Лізти на дерево? — Так і знову скотинешся як галушка. От краще тут доночую. — А хижі звірюки?» — Подумав-подумав, махнув рукою, заплющив очі та й знову заснув твердим сном.

Рано вранці прокинувся. Сонце почало саме виринати з лісу. Кругом дзвеніли пташині голоси, а квіти блищали росю мов перлами. Втоми вже не чув зовсім; лише в череві було порожньо.

«Не загинув у хвилях, не згинув зі спраги й не пожерли мене звірюки, так із голоду мабуть не доведеться загинути» думає Микола. Зірвався на рівні ноги, протер іще раз очі, умився й пустився шукати хоч чого небудь щоб, заспокоїти

Франції до різних міжнародніх справ теперішньої хвилі.

Є також гадки, щоби до Америки приїхав який видний представник Франції, навіть подають імя президента Франції Мілерана для здобуття симпатій нової американської адміністрації і усього американського народу для французької заграничної політики.

ВСЯЧИНА.

Большевики підпирали мир з польщею.

Мировий договір між советською Росією і Польщею підписано 10. лютого в Ризі столиці Латвії.

Доносить про се бездротна депеша з Москви, яку одержано 11. лютого.

Вступний мир був підписаний дня 2. жовтня, 1920, а з того часу дальші переговори тягнулись майже 4 місяці до осягнення повного мира.

ПОТОПА ПІДРОБЛЕНИХ ПАПЕРОВАХ ГРОШИЙ В ЄВРОПІ.

Континентальні банки в останніх

голод. Блукав-блукав лісом, та всіма дерева без овочів — нічого не надібає, а тут тобі й ноги вже ледві волочаться.

Блукаючи отак Микола нагадав нарешті, що бачив колись у Танджері, як невольники или устриці. «Доведеться й мені скоштувати цієї гидоти» — думає він. «І то щоб хоч іще їх знайти.» І пішов на беріг шукати устриці. А коли знайшов кілька, хоч як не до смаку були, таки проковтнув.

Заспокоївши трохи голод, почав міркувати, що робити далі.

«Бачу, що не солодко всімається мені життя, на цій незнаній землі. Але що буде — то й буде! А поки що розглянути треба, де саме я?» вирішив він. Здалека видно було високу скелясту гору. Туди й попростував.

Гущавина вкривала підніжжя скелі. З трудом пробивався Микола крізь неї, а потім почав спинатися в гору. З під його ніг рвалося каміння й котилося вниз. Хапаючись то за камінюку, то за коріння, дібрався на самий вершок гори. Дихаючи важко й держачись руками за зламок скелі, глянув вниз...

Аж дух заперло в ньому: під ногами чорніла безодня, внизу пробігав струмок й вився мов гадюка серед зелених кущів, а далі шумів густий ліс, а там генген далеко на край неба, синіло море. Повернувся Микола в другий бік: і звідси

часом знову клопоти з підробленими банкнотами. Особливо багато є підроблених грошей з нових держав, особливо з Чехословаччини, Югославії і Польщі.

Польські 1000-марківки, хотяй вартують лиш 130 центів, також підробляють і перепачковують до Швейцарії.

В Німеччині — в місті Вісбаден викрито фабрику фалшивих банкнотів з готовим виробом на 20 мільйонів марок.

ДАЛЬМАТЦІ БОРЮТЬСЯ З ІТАЛІЙЦЯМИ.

Телеграми з Білгороду і Лондону сповіщають, що в Далмації прийшло до зажертої боротьби поміж селянами Хорватами і італійськими карабінерами. В боротьбі вбито 11 карабінерів і 8 Хорватів. Італійські часописи заявляють, що ця боротьба є наслідком шаленої пропаганди серед Славян проти італійського панування.

ПРЕЗИДЕНТ ПОЛЬЩІ.

Польський „сейм“ ухвалив писи про вибір польського президента, якого вибирає „сейм“ разом із „сенатом“.

Президент мусить бути уроженцем Польщі; мусить бути римсько-католицької релігії; мусить мати бодай 40 літ. Його урядованне триває 7 літ.

Конституція приписує що він не може бути командантом армії, як се є в Польщі тепер.

КОНСТИТУЦІЯ ПОЛЬСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ НЕЗВИЧАЙНО КОНСЕРВАТИВНА.

Конституція польської республіки належить до найбільш зацофаних в цілім світі. Власне щойно локінчено друге її читанне в соймі. Вся конституція дає виключні права і всю власть в руки старій польській шляхті, мимо цього, що більшість теперішнього польського сойму це представники селян і робітників.

Соціалісти ставили внесок, яким домагаються крім ухвалених двох палат (сойму і сенату) ще ухвалення третьої палати, якаб мала право заперечувати всі ухвали в справі робітників; цей внесок відкинено. Дальше робітницькі часописи вельми остро критикують польську конституцію, яка не має ніяких параграфів в обороні жінок і дітей.

Польський президент може бути тільки член римо-католицької церкви. Вибір президента

КАТАСТРОФАЛЬНИЙ УПАДОК РІЛЬНИЦТВА ПІД БОЛЬШЕВИКАМИ.

Московська „Правда“ в одній зі статей вельми остро критикує большевицьку господарку на селі і доказує, що большевицьке правительство не доросло до своєї задачі. Цього року просторонь, яка знаходиться під управою зменшилася о 20% що в головній мірі зістало спричинене браком збіжа під засів. Але таксамо недостача рільного знаряддя і брак худоби не остають наслідків. Наслідком цього мусять спроваджувати всякі штучні артикули поживи. Правительство повинно було закуплювати живий інвентар тільки там, де нема паші. В цім згляді большевицьке правительство не подало населенню зівсім ніякої помочі. Стаття кінчиться заключенням: „Ще один рік війни серед голоду і холоду а большевицька Росія мусить впасти“.

МРІЇ БОЛЬШЕВИКІВ.

В московськiм советі Бухарін почав затяту кампанію проти всяких договорів з західно-європейськими державами. В одній зі своїх промов він заявив, що одиноким виходом Росії з її розпучливого теперішнього положення є вдарити зі всіх сил на захід, щоб змести з лица землі всі західно-європейські буржуазні держави. Тільки на заході большевики найдуть це все, що їм зараз недостає.

В ТЮРМАХ ЗНОВА ПОВНО ЛЮДИЙ.

Ляхи держать їх місяцями без переслухання, здирають з них одержу, а годують як худобу. Перед кількома тижнями вели одного з наших арештованих безневинного селянина, голого і босого в мороз вулицями Львова; аж прохожі умилювалися і подали йому ганчірок, щоб обвив свої голі ноги.

ПОЛЬЩА МАЄ 250 МІЛІАРДІВ МАРОК ДОВГІВ.

Таких довгів не мав іще і не буде мати ні один народ. Але не диво: „Застав сен, а постав сен“ — каже польська пословиця. Цікаво лиш, що станеться,

як не буде що заставляти. Мабуть продадуть свою „укохану ойчизну“, як продадали її перед 1772 р. Може і ми тоді де-що купимо...

ЗЛОДІЙСЬКА ДЕРЖАВА

в Америці в тій справі до всяких почтових, транспортацийних і конзулярних вищих і нищих інстанцій вносив письма і до польських урядів — все безуспішно. Вкінці в американськiм Черв. Хресті, куди зайшов по сій справі, урядовець Поляк положив край його заходам такою заявою: „Якби пан бил Поляком і називал се Чарнецкі, то родзіна паньска давноби послікі отримала. А так — надзеї нема“...

Ті Ляхи всюди однакові!

ПОЛОЖЕННЯ НА УКРАЇНІ.

Українські офіцири, що втікли з большевицької неволі оповідають, що після знищення протибольшевицьких армій, звернуть совети всю свою увагу на повстанчий рух на Україні дві добре зорганізовані армії. Одна з них переводить карні виправи, а друга переводить реквізиції по селах за окремою нагородою. Зареквіровані добро перевозяться в центральні російські губернії. Обі мають близько по 300 тисяч людей. Вони складаються з родовитих Москалів і з монгольських племен Росії і провадять з українськими селянами правильну війну, Сільські господарства нищать вони цілковито так, що в деяких селах України, де ще до недавна були великі припаси збіжа тепер панує голод. Всяка торговля заказана. Українські селяне завзято борються проти тих нападів і їх сила що раз кріпшає.

Американські визнавці секти Троцького вислали були споре число затуманених перекінчиків з українського роду до советської Росії. Один з них по імені Ладан мав стати навіть комісаром на Україні. Як він по яничарськи розуміє свій новий „джаб“, пізнати по тім, що він пише в листі, одержанім недавно від нього одним приятелем. Пише він іменно, що на Україні большевикам добре поводить ся, лише що прокляті „хахли“ не дають їм спокою. Особливо бояться большевики весни, бо тоді українські селяни мають знова підняти бунт проти советів.

УКРАЇНСЬКА КАПЕЛЯ ІДЕ ДО ЕСПАНІЇ.

Цими днями переїхала через Берлін Українська Республіканська Капеля, яка їде під проводом свого лідера...

літ на основі загального і рівного виборчого права.

ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ РУХ НА УКРАЇНІ.

„Ізвестія“ доносять: Оноді відбулася достовірна нарада советського правительства в справі поборовання проти большевицького руху на Україні, де часть червоної армії збунтовалася проти советів.

БАВАРІЯ СПРОТИВИЛАСЯ РОЗОРУЖЕННЮ В ОЧІКУВАННЮ НОВОЇ ВІЙНИ З АНТАНТОК.

Баварське правительство в своїм офіційальнім органі помістило комунікат, в яким заявляється, що розоруженне баварської цивільної гвардії не наступить, скорше, аж поки на льондонській конференції не поладнається справа німецького воєнного відшкодування антанті.

Загально думають, що баварське правительство зістало повідомлене з Берліну, що льондонська конференція доведе до зірвання всіх дальших переговорів і що тоді Німеччина буде потребувати конечно сильної організованої армії.

Що то є Польща?

Грайко Падеревські поїхав до Америки і жадає від польського скарбу відшкодування у висоті 700 тисяч франків (25 мільйонів польських марок), як звороту коштів репрезентації за границею. Є це кошти політичних забав, які улажували Падеревські для кількох тисяч видекольтованих дам і вифрачених панів, які серед учасників засідань Союзу Народів викликали небувалий подив.

Один з англійських дипломатів висказався недавно так:

Що це за край та Польща, якої представник жебрає одною рукою — а другою викидає величезні суми на величаві, королівські приняття?...

Представник Польщі в Римі Ковальський мешкає у величавих апартаментах. Він винаняв собі вілю найбогатшій дільниці міста. Він сам з своєю прегарною жіночкою замешкує кільканайцять кімнат, а ні канцелярії посольства визначивсього дві чи три кімнати.

У тих величавих апартаментах улажує він забави, балі, приняття. Вся римська сметанка збирається

належить до найбільш зацікавлених в ціллі світі. Власне щойно покінчено друге її читання в соймі. Вся конституція дає виключні права і всю власть в руки старій польській шляхті, мимо цього, що більшість теперішнього польського сойму це представники селян і робітників.

Соціалісти ставили внесок, яким домагаються крім ухвалених двох палат (сойму і сенату) ще ухвалення третьої палати, якаб мала право заперечувати всі ухвали в справі робітників; цей внесок відкинено. Далше робітницькі часописи вельми остро критикують польську конституцію, яка не має ніяких параграфів в обороні жінок і дітей.

Польський президент може бути тільки член римо-католицької церкви. Вибір президента відбувається обома палатами, соймом, і сенатом.

Всім віроісповіданням признано рівноправність. Кожний горожанин має право домагатися, щоб його діти вчено в школі в його вірі.

Конституція має перейти ще через третє читання, в часі якого соціалісти лагодяться ставити затятий спротив постанові, що президентом може бути тільки римо-католик.

кількома тижнями вели одного з наших арештованих безневинного селянина, голого і босого в мороз вулицями Львова; аж прохожі умилювалися і подали йому ганчірок, щоб обвив свої голі ноги.

ПОЛЬЩА МАЄ 250 МІЛІАРДІВ МАРОК ДОВГІВ.

Таких довгів не мав ще і не буде мати ні один народ. Але не диво: „Застав сен, а постав сен“ — каже польська пословиця. Цікаво лиш, що станеться,

як не буде що заставляти. Мабуть продадуть свою „укохану ойчизну“, як продали її перед 1772 р. Може і ми тоді де-що купимо...

ЗЛОДІЙСЬКА ДЕРЖАВА.

Українець Гнат Чорняк з Америки прислав був до Риги на руки голови д-ра К. Левицького писмо, щоби подати до відомо „представникам французьким, англійським і прочим, як поступає польська держава і її урядники з галицьким українським населенням“. Перед роком вислав він своїй рідні в Галичині дві пачки з одіжю і гроші і до нині їх не доручено. Іздив

ського роду до советської Росії. Один з них по імені Ладан мав стати навіть комісаром на Україні. Як він по яничарськи розуміє свій новий „джаб“, пізнати по тім, що він пише в листі, одержаним недавно від нього одним приятелем. Пише він іменно, що на Україні большевикам добре поводитьсь, лише що прокляті „хахли“ не дають їм спокою. Особливо бояться большевики весни, бо тоді українські селяни мають знова підняти бунт проти советів.

УКРАЇНСЬКА КАПЕЛЯ ІДЕ ДО ЕСПАНІЇ.

Цими днями переїхала через Берлін Українська Републіканська Капеля, яка їде під проводом свого дірігента, Кошиця, до Франції, а опісля має виїхати на ряд концертів до Еспанії.

КОНСТИТУЦІЯ ДЛЯ ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Правительство чеське випрацювало закон про конституцію для Закарпатської України котру заступатиме в чеськім парламентах 9 послів і 4 сенаторів. Сойм Закарпатської України складатиметься з 45 послів, вибраних на протязь 6

Один з англійських діячів

висказався недавно так: Що це за край та Польща, яко представник жебрає одною рукою — а другою викидає величезні суми на величаві, королівські приняття?...

Представник Польщі в Римі Ковальський мешкає у величавих апартаментах. Він винаняв собі вілю найбогатшій дільниці міста. Він сам з своєю прегарною жіночкою замешкує кільканайцять кімнат, а на канцелярії посольства визначив всього дві чи три кімнати.

У тих величавих апартаментах уладжує він забави, балі, приняття. Вся римська „сметанка“ збирається у нього та подивляє красу його жіночки та... багатство краю, яке з таким шиком і комфортом удержує своїх представників.

Тільки той курок... який забула закрити в своїй купальні пані послова! Вода залляла найгарнійші кімнати старинної вілли. Про цей курок розписувалася вся італійська преса, а власник вілли почислив собі як відшкодування дев'ятьдесять мільонів маречек!

— звідси зелені, море й крайнебо. З жахом повів очима навкруги й бачив лише хвилі, хвилі й хвилі.

— »Острів!« промовив бідолаха приглушеним голосом, і холодний жах обгорнув йому душу.

Але він іще не вірив своїм очам, ще почав сизиратися навколо. Перед ним розкинувся острівець милі дві завширшки, милі чотири завдовжки. Непролазний, дикий праліс вкривав значну його частину. Ніде не було видно осель, нізвідки не піднімався дим. Скільки не напружував Микола зору, ніяк не міг відшукати ознак людського життя. І тут задервіли ноги й у німім одчаю притулилися до скелі.

— »Острів!... відлюдний острів!...« шепотів він ледві чути.

І згадалися Миколі ті хвилини, як іще малим хлопчиком бігав по зелених луках. Як забавлявся в гурті друзів: сипав вали, деревляною шаблею зводив січі. А потім як утомлений убігав до хати й розказував матері, як то вони рубалися, як Андрійкові зламалася шаблею, як синем шкуру йому здерли з руки. Згадав оце все Микола, та й жалі поняв за ріднею, за товариством. Чи сериється він коли до них? Чи тут таки загине на відлюднім острові? Відчув як сльози почали підходити до очей. Довго-довго сидів отак непорушно Мико-

ла. І незримі нитки стелилися з далекої землі до любі Вітчизни. Він посилав туди всю свою любов і безмежну тугу.

»Мабуть довго доведеться мені тут прожити« — подумав нарешті тужно. А може й весь свій вік коротатиму на цім острові. Треба вже тепер відшукати печеру, яка б захистила від звірюк, дощу та холоду.

І він спустився з гори й почав одшукувати. Але крім кам'яних скель нічого не знайшов. Аж наприкінці, при одній, як мур, стрімкій горі, побачив невеличку заглибину з вузькою щілиною. »Ось тут буде моя домівка!« подумав Микола.

»Як би мати лопату, або кайло — міркував він далі — то таку б видовбав печеру, хоч кули. Або хочби шаблею тобі! — Та крім рук нічогоїсенько немає, а руками не будеш довбати скелі; треба щось вимудрувати.«

Узяв спочатку гостру каміньку, що лежала під ногами, почав довбати нею, та нічого з цього не вийшло. Аж наприкінці таки придумав.

»Ось ці дерева зарадять мойому лихові: викопай їх із корінням та й посажу перед щілиною. Як розростуться, то на чисті стіною захистять мене. І спати вже можна буде спокійно, і сховатись од хуртовини. А згодом може що краще вийде.«

Недалеко плюскотів струмочок. »Ось і вода близько: чи вмитися, чи води напиться — не треба буде далеко блукати.«

Не гаючи часу взявся Микола до роботи. Руками викопував дерева й хоч не легко це йому приходилося, алеж надвечір лежало перед печерею кілька штук викопаних. Змучений обтер піт із чола й пішов напиться води. А що вирішив до вечора посадити кілька дерев, то про спочинок й не було думки. Тепер почав Микола руками копати ями. І хоча добре нагрів собі чуба, проте пізно вечером зеленіло пять дерев перед печерею.

Тимчасом голод ізнову почав йому допікати, а тут тобі вже й нічка надходить. »Піти б мені на беріг і вдріг відживитись устрицями, а то ляжеш голодний, та не заснеш як слід« — думає Микола. І хоч темно було, пішов до моря шукати устриць. Прийшов на беріг, а тут тобі лихо: хвилі залили мілке побережжя.

»Гай, гай! це приплив моря — каже Микола — нічого не вдієш козаче — вертайся й лягай голодний.«

Та де тут лягати? Таки довелось промостити ізнову на дереві. А щоб не скопитися з гиліаки як тамтої ночі, прив'язався він цим разом очкурем і заснув в одну мить.

Коли прокинувся вранці, чув як бо-

лить спина й нога, яку добре таки надавила гиліака. Але не з цих був Микола, щоб довго роздумувати над тим, що в нього болить.

»Треба поспіяти« — вирішив він, і пішов на беріг шукати устриць.

Цим разом вибрав другу дорогу. Проїшов гушавину, перескочив струмок і дивиться — а там праворуч росте кокосова пальма. Він бачив її в Африці не раз. Горіхи завбільшки як гарбузи чи дині густо обсіли вершок дерева.

»Горіхами можна буде підживитись краще, як устрицями«, подумав Микола й здорованним костуром збив кілька горіхів. Та як їх їсти? — клопочеться тверді, як камінька. Після довгих зусиль розбив проте гострим камінем волукнувату шкаралупу. А тут тобі й друга ніч нею міцна, як панцир черепахи. За те розбивши її знайшов в середині соковите зерно, смачне як звичайний горіх, а в його нутрі густий солодкавий сік. Приплив Микола до кокосових горіхів, як медвіль до меду.

»Ну хвалити Бога, що дав мені вже другу поживу, тепер і голод не страшний — подумав він. І хоч ситий був, пішов таки на беріг за устрицями.

(Далі буде.)

Ширіть „ПРАЦЮ“!

Посол Ковальські, очевидно, заплатив за цю шкоду.

— Нехай знають Таліяне, з ким мають до діла! Моя держава може покрити не такі ще видатки!... За сю працю мають його відкликати!

Фамілійна дипломатія...

Міністр князь Сапега. З його сестрою одружений посол в Парижі, гр. Замойські. В Лондоні легаційним радником є Цехаювські, син фабриканта цементу. Його сестра є дружиною польського посла в Копенгазі Дзедушицького. Посаду в тому посольстві має панна Гарбінська, тітка Дзедушицької. В Мадриті послом є граф Скшинські. Його брат є послом в Букарешті. Молодший брат є секретарем при Ватикані.

І нічого в тім дивного. Бо коли ведеться в Польщі фамілійна господарська, то мусить бути й фамілійна дипломатія. Аякже!

Ті три образки, дають доказ, що що за держава Польща?

Та каже польська пословиця: „Zastaw sie, a postaw sie“!

Тільки хто ті довги буде платити?

О, певно Поляки з Гервальзіня, що що инакше говорять, а що инше пишуть. Не дивується їм ніхто бо они з Варшави большевики явні. Але як їх браця з Варшави нас мали за большевиків так і они се говорять. Не дивуємся...

Найновіші вісти.

Аліанти жадають від Німців 280 мільярдів відшкодування.

В Італії заворушення не втихають особливо в Турині і Больонії.

Столиця Апостольська навязала мирні зносини з Москвою. Правдоподібно припровадиться сю справу в тих часах до своєї цілі.

В Берліні студент — Вірменин убив экс-шефа молоді турецької партії Талят-Пашу. Убийства dokonав з пімсти, що Турки мордували Вірменів.

Війська французькі заняли німецьке місто Мілгейм і околицю.

Між Англією і Ірландією приходить всегда до бійки.

Революція антибольшевицька поширяєсь, та з кожною хвилиною маліє большевизм.

ВИКАЗ

Вп. ПП. Жертводавців на українську церкву в Куритибі.

МАРЕШАЛЬ МАЛЛЕТ — ДОРІЗОН
ВЕРА ІВАРАНІ.

По 100\$ жертвували: Іван Бойко, Ол. Шеремета, Агафія Герасимів, Ол. Антошинин.

Андрій Замоцький 50\$, Теодор Мачетко 30\$, Кирило Любий 30\$, Іван Мойса 30\$, Пазька Мойса 20\$.

Григорій Саламаха 15\$.

По 10\$: Іван Марцісь, Мих. Бринь, Гринь Бойко, Глярій Михайлишин, Мих. Мойса, Атаназ Пастух, Дмитро Хрунь, Ст. Бузько, Стефан Бойко, Теодор Максимович, Теодор Хома.

Филимон Чучман 7\$, М. Попович 8\$.

По 5\$: Андрій Саламаха, Стефан Слівінський, Никола Чорний, Василь Голочко, Микола Шийка, Стефан Маркевич, Михайло Лозінський, Тит Шікель, Теодор Чорнобай, Стеф. Барчшин, Андрій Тихий, Михайло Марусин, Григорій Герман, Павло Круковський, Петро Слівінський, Гр. Барчшин, Василь Козлінський, М. Кузьма, Тимко Ройко, І Сидорович, Микита Васильків, Семко Лахман, Іван Кулич, Микола Гарматюк, Марко Левчишин, Андрій Борщ, Яким Мандзіроха, Стефан Матіський, Петро Бузько (син Стефана), Ілія Сава, Максим Білецький, Онуфрій Булка, Михайло Водоніс, Стефан Красник, Гр. Марцінюк, Петро Мізга, Іван Спічак, Михайло Ткачук, Стефан Турок, Стефан Худик, Мих. Красник, Каспер Долила, Марко Скиба, Мик. Білик.

По 4\$: Марія Замодзка, Анна Саламаха, Василь Владика.

По 3\$: Олекса Чорний, Текля Кулик, Анна Максимович (3\$500), Анна Мудрик, Анна Шеремета.

По 2\$: Текля Богун, Іван Полішко, Анна Дмитерко, К. Палка, П. Химка, Б. Герасим, Текля Мурич, Лука Герасим, Анна Пасемко, Анастасія Потарейко, Гн. Вовк, Лука Святий, Гаврило Кухарик, Глько Шийка, Кость Поліщук, Калістрат Ваврук, Теодор Ваврук, Семен Водоніс, Мартин Дума, Михайло Іванчинив, Василь Адада, Кат. Левановська, Микола Лучків; Яким Мандзіроха, Катарина Сава, Семен Сітко, Глько Смага, Микола Тарасюк, С. Шпак, Й. Гльчинин, І. Гузар.

По 1\$: Марія Безько, Василь Морозовський, Юрко Пікель, Анна Савчин.

Намірене на цвітень.

(Для чл. братства Найс. С. Христового).

Протиділанне поганським звичаям.

Ріжні суть звичаї по сьвіті. Як ріжний нарід живе на сім сьвіті, так і ріжний є звичай. Не кождий однак звичай є добрий. Є люди, що живуть чесно, шануються взаїмно, помагають собі в них нема злочинів, розпусти, облуди, пімсти. Они суть словні, роботящі, добродійні, милосердні, тверезі. Є однак і инші. Є люди самолюбні, горді, захланні, паниці, мстиві, розпустні і безвстидні. Перед приходом Христа таким народом були погани. Страх бере нині читаючи що они не виробляли. Яка лиш розпуста була можлива, то сі погани єї не опустили. Позакладали такі доми, тай се еще присьвячували якомусь божкови. Обжерались они до пересади, вертали, то знова їли, та розпустовали начеб не було иньшої цілі життя, крім догодження собі. Пани тримали сотки невільників, робили з ними, що захотілось. Не мали они жадного милосердя, убивали невільників, а калік позбувались, як подобалось, пакували їх до діравого корабля, тай пукали на море, щоб їх потопити щоб они другим не заваждали.

Страшні річи описує історія, та і правдиві. Справді до дива дійшли люди без сьвітла науки Христової. Коли Євангелиє рознеслось по землі, настали инші часи. Обичаї народу злагідніли. Люди почали плекати чесноти, а сі чесноти нарід почав більше цінити, як богацтва, розкоші. Чим більше плекали науку сьв. Євангелія, тим більше любовались в чеснотах християнських.

Тепер підчас сеї страшної сьвітової війни мораль дуже підупала так, що навіть між християнами завелись поганські звичаї. Вже сама війна, яка доси еще не закінчилась є доказом здичія, занепаду духа Христового, брак виrozumілости, справедливости, любови ближного. Тсму то в тім місяці члени братства Найс. С. Хр. мають просити, щоб Господь дав як найбільше душ добрих по всіх державах, на всіх становищах, передівсім на нашій Україні, щоб поконували єї поганські звичаї, які з сею жорстокою вій-

ДІТОЧІЙ СВІТ

Т. Шевченко й діти.

Коли Шевченко жив у Києві в часі останнього свого побуту на Україні, найняв собі хату на передмістю Києва. Сподобалася йому, бо була чиста, біленька, та ще й садочком обросла. Не минуло й тижня, як Шевченко став на новій хаті своїм чоловіком і став звати господиню дячиною. Швидко спізнався він із сусідами, а найбільше з їх дітьми. Діти бігали за ним гуртом і кричали: „Дядьку, розкажи нам іще одну казочку!“ По обіді звичайно Тарас йшов у сад, лягав під яблонею й кликав до себе дітей. Діти лазили по нім, пустували. А коли поет заснув отак під яблонею, діти відбігали від нього.

Одної неділі Тарас пішов на базар і накупив там таку силу іграшок і ласощів, горіхів, то що, що ледві доніс. Двір посипали свіжою травою, дітвору раділа, грала ся, качалася по траві, а Тарас дивився і собі радів та говорив: „Припадають сердешні діти наче до рідної матері до мене, а подумавш ізза чого? Ізза жмені горіхів“.

СПОМИН.

Давно те діялось! Ще в школі, Таки в учителя дяка...

(Бо я було трохи не голе, Таке убоге), та й куплю Паперу аркуш і зроблю Маленьку книжечку; хрестами І визерунками з квітками Кругом листочки обведу, Та й списую Сковороду, Або „Три царіє со дари“; Та сам собі у буряні, Щоб не почув хто не побачив, Виспівую було та плачу...

ЯК ШЕВЧЕНКО ЗАБАВЛЯВ ДИТИНУ?

Було се тоді, коли Шевченко вперше вернув на Україну з Петербурга й перебував у Києві. Од-

Аліанти жадають від Німців 280 мільярдів відшкодування.

В Італії заворушення не втихають особливо в Турині і Болонії.

Столиця Апостольська навязала мирні зносини з Москвою. Правдоподібно припровадиться сю справу в тих часах до своєї цілі.

В Берліні студент — Вірменин убив экс-шефа молоді турецької партії Талят-Пашу. Убийства dokonав з пімсти, що Турки мордували Вірменів.

Війська французькі заняли німецьке місто Мілгейм і околицю.

Між Англією і Ірландією приходить всегда до бійки.

Революція антибольшевицька поширяєсь, та з кожною хвилиною маліє большевизм.

Польща, як доносять телеграми, стратила Горішний Шлеск. Се вже один доказ більше, що се за держава та Польща. Кричала Ляхи на цілу губу, що Шлеск Горішний польський, та при загальнім голосуванню показалося по чийй стороні правда. Навіть самі Поляки не хочуть (котрі суть мудрійші — прм. скл.) належати до Польщі, хоч тутешній дури-„Світ“ говорить, що то клер винен. Сего мож було заздалегідь сподіватись. Так само піде Польщі і з Сх. Галичиною, бо до такої дрантивої держави ніхто мабуть не схоче належати.

З Бразилії.

В самім місті Куритибі не добре ходити вечерами. Лучаються випадки, що відважнійші відберуть з кишені готівку, та іще буком або ножем процент дадуть.

Міністер рільництва, Др. С. Лопес мав сказати, що найлучше місце на школи рільничі се Понта Гросса і Гварапуава. Сі околиці найлучше надаються під управу пшениці.

УВАГА! Всякі дописі, які вони не булиб, але не підписані власним іменем, Редакція поміщувати не буде. Если хтось пише допись а бажає, щоб його імя було задержане в тайні, може бути певний, що Редакція вчинить його волю. Але допись, котра не має замітки, хто її писав, — абсолютно не може бути поміщена в часописі.

Листів не оплачених Редакція рівнож не приймає.

По 4\$: Марія Замодзка, Анна Саламаха, Василь Владика.

По 3\$: Олекса Чорний, Текля Кулик, Анна Макимович (3\$500), Анна Мудрик, Анна Шеремета.

По 2\$: Текля Богун, Іван Полішко, Анна Дмитерко, К. Палка, П. Химка, Б. Герасим, Текля Мурин, Лука Герасим, Анна Пасемко, Анастазія Потарейко, Гн. Вовк, Лука Святий, Гаврило Кухарик, Ілько Шийка, Кость Поліщук, Калістрат Ваврук, Теодор Ваврук, Семен Водоніс, Мартин Дума, Михайло Іванчинин, Василь Адада, Кат. Левандовска, Микола Лучків; Яким Мандзіроха, Катарина Савва, Семен Сітко, Ілько Смага, Микола Тарасюк, С. Шпак, Й. Ільчичин, І. Гузар.

По 1\$: Марія Безько, Василь Морозовський, Юрко Пікель, Анна Савчин, Анна Кмита, Ксенька Копко, Катерина Гедзун, Настя Кулька, Ксенька Льорик, Марія Красовська (1\$300), Юлія Льорик, Анна Ткачук, Анастазія Замодзка, Анна Якім'яшок, Гаврило Паїк, Василь Хрунь, Іван Поліщук, Шимко Огородник, Гавриїл Маїк, Кость Уніят, Іван Софій, Іван Бузько, Марія Гаркатин, Микола Білик, Магд. Демик, Павло Дубекій, Олекса Лучків, Варвара Марцісь, Семен Марцісь, Іля Милик, Паранька Олійник, Анна Полішко, Анна Стельмах, Гр. Табачук, Гапка Шпак. П. Шпак.

Катарина Замодзка 500, Розалія Бойко 500, Катарина Мізга 600 р.

РОШО РОЙЗ.

По 5\$: Іля Станкевич, Марія Станкевич, Михайло Бащин, Корнило Матвійчук, Катарина Матвійчук.

По 2\$: Анна Берегулька, Ольга Басума, Катарина Трач, Анна Сушко 1\$.

Оголошення.

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ.

На Рондах є на продаж 19 алькерів землі, дім і прочі будинки в добрім стані і добра вода на портері. Хтоби хотів купити най зголоситься до властителя п. Михайла Кицули.

На лінії Фасенда продається земля 15 алькерів; земля добра під управу, є герва-матте і добра вода, хата і прочі господарські будинки. Интересовані най зголосяться до п. Петра Квасного, Прудентополіс — Парана.

ПОТРЕБА РОБІТНИКІВ до рубаня дерева до палива, як і до залізниць і дорментів. Платня: від метра дерева по 1\$500 на місци (у лісі); за дормента по 1\$600 так само на місци. Знаряди робітничі привезти зі собою. Зголошуватись до Петра Новацкого. Nova Galicia — Estado S-ta Catharina.

жити, як богацтва, розкоші. Чим більше плекали науку сьв. Євангелія, тим більше любовались в чesнотах християнських.

Тепер підчас сеї страшної світової війни мораль дуже підупала так, що навіть між християнами завелись поганські звичаї. Вже сама війна, яка доси еще не закінчилась є доказом здичія, занепаду духа Христового, брак виrozumілости, справедливости, любови ближного. Тсму то в тім місяці члени брацтва Найс. С. Хр. мають просити, щоб Господі дав як найбільше душ добрих по всіх державах, на всіх становищах, передівсім на нашій Україні, щоб поконували сі поганські звичаї, які з сею жорстокою війною поволи всякають між християн.

Страшні річи мож читати по часописях, які то звичаї запанували вже тепер по католицьких державах.

Крім сего і ми самі добрим приміром, заохотою поборюймо злі звичаї. Самі ми члени брацтва Н. С. Хр. впрявляймося в милосердію і в ділах науки Христової. Не похвалюймо всяких знахорів, ворожбитів, спіритистів, бо се зарівно поганський звичай. Не робім самі того, що вирабляють всякі забобонні люди. а між нашим народом не брак сего.

Добрим життем, вірністю до сьв. Церкви против станемо всяким поганським звичаам.

Давно те діялось! Ще в школі, Таки в учителя дяка...

(Бо я було трохи не голе, Таке убоге), та й куплю Паперу аркуш і зроблю Маленьку книжечку; хрестами І визерунками з квітками Кругом листочки обведу, Та й списую Сковороду, Або „Три царіє со дари“; Та сам собі у буряні, Щоб не почув хто не побачив, Виспівую було та плачу...

ЯК ШЕВЧЕНКО ЗАБАВЛЯВ ДИТИНУ?

Було се тоді, коли Шевченко вперше вернув на Україну з Петербурга й перебував у Києві. Одного дня пішов він відрисовувати „Золоті Ворота“. Вже забрався до роботи, аж нараз чує, плаче дитина. Він пішов за криком. У рові за валом сиділа дитина, може трилітна дівчинка, й жалісно плакала. Він простелив на землі хустину й забавляв її іграшкою, яку зробив із паперу. Так найшов Тараса його приятель Чужбинський. Вони стали випитувати дитину, чия вона, та ніяк не могли довідатися. Тоді рішили оба зголосити дитину на поліцію. Тарас узяв дитину на руки й пішли. Аж ось із переулка вибігла молода жінка й із переполошеним видом кинулася на зустріч Тарасови. „Мати“ — промовив він і віддав жінці дитину.

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР
CURITYBA
Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на ліченє і побут у своїй клініці. Лічить лучами „Roentgenau“. Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопових, та всяких инших оглядин крови в слабостях внутренних.

Порада устно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішній лікар при українським шпитали в Прудентополи, поручає всім терплячим Українцям так мущинам, як і жінщинам свої успішні лікарські услуги.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.
Prudentopolis — Paraná.

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години пополудни в українським шпитали. (Безплатно для бідних).

CONSULTORIO CIRURGICO — MEDICO

Dr. José Mendes de Araujo

Бувший славний асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічать з великим успіхом слабости жіночі і дітей.

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічать успішно слабости нервові, недуги жінки і дітей.

При ліченю недуг крові уживаєсь 914 і 606.

Ціни приступні. В заведеню візита коштує 5\$, в домі слабого 10\$.

Поза містом платиться від години.

GUARAPUAVA, Praça 7 de Setembro

В. Кун і Син.

Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склеп при фабриці капфлішкових, купую всякі провукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho,

Guajuvira Parana

ПЕРША УКРАЇНСЬКА МАЛЯРСЬКО-АРТИСТИЧНА РОБИТНЯ І ШКОЛА

С. ГОРБАЧА.

Виконуються артистично малярські роботи, як мальованне декорації домів, церков і образів нашого стилю і обряду та взагалі всякого рода роботи малярські.

S. HORVATCH

PONTA GROSSA, rua Vicente Machado № 3—4.

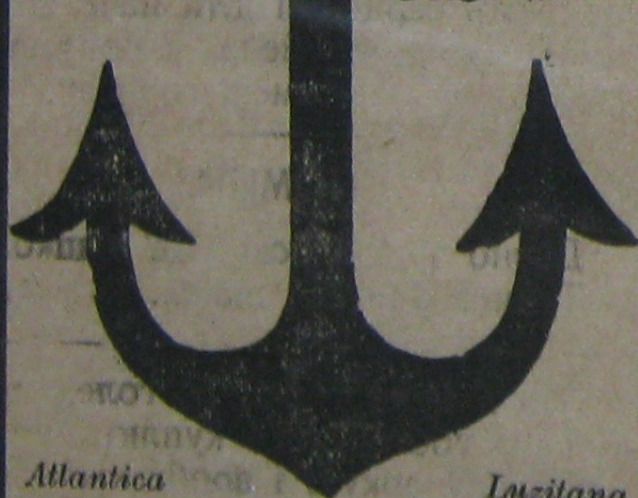
BEVAM AS CERVEJAS da

ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

MARCA REGISTR.

Atlantica Luzitana
Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Куальбоах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атлантика, Білий, Вода Столова, Жензібре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Малини, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Розв'язуємо...

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших склепів у цілім муніципалітеті Іраті

Продаю товари різнородні — яких справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Напитки різнородні. Скуповую герву.

На складі КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Капелюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перстені, ланцюжки до годинників іт.д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças Parana

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП

ВАСИЛЯ ВОЙТОВИЧА

у Прудентополи

Містить усіякі найпотрібніші знаряддя господарські — рільничі, як також різного рода матерій, від найтанших до найдорозших: касеміри, чисто вовняні палі, готові убраня, коци, подотина, хустки, стяжки, капелюхи солом'яні нитки до шиття, вишиваня і ручних робіт, зимові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начиня кухонне, залізо, машини до шиття, цорех, шріт, фугети, славна паста «фаворіта», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до ф. рб., свічки стеаринові, а подостатком муніципалітеті Іраті

О. Рафаїл Криницький ЧСВВ.

Каштеляни

(З подорожі в р. 1920).

(Кінець.)

Я такого товару, як згадав уже ще не бачив у Бразилії — мов мальований! Для коний літом тут не добре. Вже в лісах між мешканем наших хлопців а Гваратубою верхом навіть не можна їхати. Дикі дики нападають на коні і сеуть кров, так, що одинокий спосіб вандрівки — е пішком.

Хлопці наші се стрільці незрівнані! Що впаде під око, не втіче. У хаті в них повно скір з ант і пиншої звірини. Се замітне що, крім одного, прочі мало гворять. Обходяться відповідю короткою, рубаною. Усі здорові — відважні над подив. Серед темної ночі, уливного дощу, йдуть у ліси, коли треба засісти на дику звірину. Найстарший Степан дав собі вже раду з 8 дикими безрогами!

Нам видиться що там страшно, небезпечно. Так видиться нам, однак злодій там не зайде до них, на дикого звіра е оружя і відвага хлопців, а дикі племена не стрічаються тепер.

Хлопці сі наші надзвичайно здібні люди. Найстарший Степан від сусіда, який мешкав від нього 8 кілометрів, навчивсь говорити цілком поправно по німецьки діалектом віденським. По португальськи научився сам. Я йому післяв опісля, по повороті домів, український буквар і молитвеник і довідуюсь, що вчиться. А навчиться він, то навчить опісля і своїх братів.

Є похвали гідна сторона моральна наших хлопців. Хоч тільки літ перебувають там, далеко від людей, від товариства, однак як заветидають вони своїм поведенем не одного молодця з долів — міст, кольоній.

У них велике обриджене до розпусту, до забав, пр. карт, до алькоголю, до куреня. Дивна пошана у сих хлопців до батька — матери. Так пр. з пошани до батька, вони не будугь пити з того самого кубка каву, що пив батько. Мотив у тім, як мені казали, е пошана, а не що инше.

Стріча з буграми.

В Капшелянах, головно від сторони Гваратуби, позаяк ліси не заселені на сотки миль, стрічаються бугри, які переходять у гори, ліси провінції С. Карини. Родина Горошків, про котру о-

мов грань, як ми пустились з лісів каштелянських. Йшли більше пішки. Вже пізно вечером ми приїхали до родини Горошків на пічліг. Тут другого дня я відправив Сл. Божу — ціла родина сповідалась — приняла св. Причастіє. Найстарший син Степан сповідавсь також перший раз в житю — перший раз бачив Службу Божу. Йому подобалась наша св. Літургія. Він був вдоволений — і я був вдоволений, що подорож наша не пішла марно, що одна душа станула ближше Серця Божого Сина. По Службі Божій я мирував 7 дітей родини Горошків і від'їхали ми усі на Марцеліну. А народ тут ждав на нас, питав цікаво, як нам велось у подорожі неблизькій — небезпечній.

Дасть Бог дочекати, при кінці грудня сего року їду в друге на Капшеляни, щоб посповідати прочих двох хлопців українських. Я дякую всім, що мені тогаришили на Капшеляни і тим, що приймали нас до своїх добрих, сердечних хат.

Такі то дивні дороги тих, що евангеліє Христа проповідують.

Куритиба, в падолисті 1920.

Осип Назарук.

Спомини Гінденбург'а.

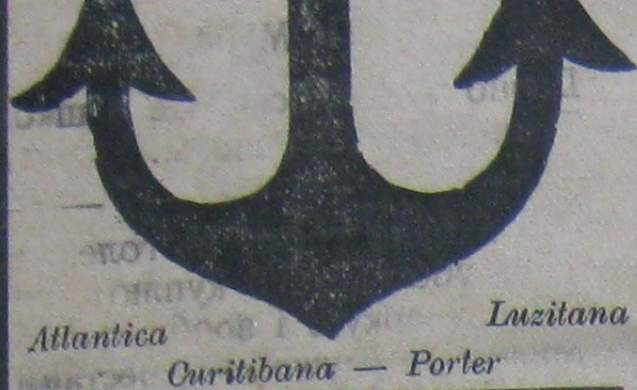
(Продовженне).

В часі війни найвища команда мусіла займатися внутрішню державними справами, особливо на господарським полі. Вона їх не шукала, але вони самі накидалися їй. На основі програми, яка носить імя Гінденбург'а, ухвалено окремих закон, який одначе не відповідав його замислам до тої міри, що він опісля жалував, що тої самої цілі не осягав на основі вже існуючих законів, як це радили робити инші.

Одно підчеркує Г-г особливо пильно: що не було господарського генерального штабу, вишколеного вже в часі мира на випадок війни. Досвід показав, що в часі війни хоч як довго вона трівала годі було витворили такий штаб!

Рівно сильно підчеркує Г-г що помиляється той хто думає, що війна це гра, в якій рішає припадок. Про її перебіг і вислід рішає все і скрізь тільки важка неумолима логіка. Хто перший береться за діло і може братися, має запевнений успіх. Хто це занедбає програє.

При описуванні війни підводними лодками стає Г-г на становищі, що в цій немилосердній війні, у якій бльокливо виморювано цілий німецький народ, мого обріджене до розпусту, до забав, пр. карт, до алькоголю, до куреня. Дивна пошана у сих хлопців до батька — матери. Так пр. з пошани до батька, вони не будугь пити з того самого кубка каву, що пив батько. Мотив у тім, як мені казали, е пошана, а не що инше.

Atlantica Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Гвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Женжібре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Мадия, Помаранч, Содова воде.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насінє ячменю за контрактом і продаємо вибранє насінє ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополи в домі п. М. Козловского.

Гавриїл Н. Пірес

КУРИТИБА

Площа Мунісіпал ч. 1—4
Скринка поштова ч. 74 — Телеф. ч. 172
Адрес телеграфічний: „Gabriel“

МАТЕРІЇ — АРМАРИНЬОС.

Продаж гуртовна.

Одинока фірма, яка спроваджує товари впрост з першорядних фабрик краєвих і заграничних.

Представитель фірми, М. Войтович, об'їзджав Парану, С. Катарину, Р. Гранде.

Antonio Rebouças

Paraná

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП ВАСИЛЯ ВОЙТОВИЧА у Прудентополи

Містить усякі найпотрібніші знаряди господарські — рільничі, як також різного рода матерій, від найтанших до найдорозших: касеміри, чисто вовняні пали, готові убраня, коци, полотна, хустки, стяжки, капелюхи солом'яні, нитки до шиття, вишиваня і ручних робіт, зимові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начинє кухонне, залізо, машини до шиття, порох, шріт, фугети, славна паста «фаворіта», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до фарб, свічки стеаринові, а подостатком муки найліпших марок, соли меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, риж, цукор, фарина курузяна і мандьокова, фасоля, кава палена і зернятими, чай з Індій.

Скуповую на більшу скалю герву і інші продукта кольонійні.

Wasilio Woitovycz

Prudentopolis Paraná

СКЛЕП НИКИТИ ДОНЯКА в місті Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і з подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив ще в р. 1908 у великім мурованім домі враз з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кождий, хто заїде у його дім, знайде вигідну обслугу, як також зможе набути у склепі усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші продукта хліборобські.

В разі потреби винаймає власна фіра до Прудентополя і кольні Іраті.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого склепу, який є завжди заосмотрений в різнородні фазенди, Seccos e Molhados, залізя, начинє кухонне і прочі знаряди рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта кольоніальні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH

Iraty — Адреса телеграфічна „Kozak“ — Paraná

Печатня со. Василян в Прудентополи.

там, далеко від людей, від товариства, однак як завстадають вони своїм поведенем не одного молодця з долів — міст, кольоній.

У них велике обридженє до розпусти, до забав, пр. карт, до алькоголю, до куреня. Дивна пошана у сих хлопців до батька — матери. Так пр. з пошани до батька, вони не будуть пити з того самого кубка каву, що пив батько. Мотив у тім, як мені казали, є пошана, а не що инше.

Стріча з буграми.

В Каштелянах, головно від сторони Гваратуби, позаяк ліси не заселені на сотки миль, стрічаються бугри, які переходять у гори, ліси провінції С. Катарини. Родина Горошків, про котру оповідаю, коли еще мешкали на стало на Каштелянах, мала до діла за свого побуту гам з дикими племенами — буграми.

Жінка Горошка, коли одної днини йшла доїти корови, стрінула бугра. Він тільки перейшов з ліса через стежку у ліс. Був нагий, рослий, з волосем подібним до папороти розбурханим. Дивився, переходячи стежку, в противну сторону, звідки йшла невіста. Вона бідна настрашившись, вернула домів.

Іншим разом сам П. Горошок зі сином Степаном йшли до Гваратуби. Вже перейшли ріки Rial i Squati, як пустивсь уливний дощ. Здавалось, що хмароломи убють їх в дорозі. І тоді саме, коли у ночі найбільша буря шаліла з дощем, дикі бугри йшли боком лісами. Вони свистали, плакали мов діти, наслідували верески всіх звірят, кидали на йдучих болотом, патиками.

Степан хотів стріляти, хоч був малий, ледві його батько спинив і тим виратувались, бо слухай огня, бугри були б і убили їх. Бугрів постійних в лісах каштелянських нема, а если часом у лісах Гваратуби найдуться, то переходячі.

Наш поворот з Каштелянів.

Наші українські хлопці прийняли нас чим була їх хата богата, обдарували нас помаранчами. Кождий з моїх товаришів ніс цілий мішок помаранч, мімозів. А помаранчі у Каштелянах солодші як у нас і більші. Мімози о много більші. Мене обдарували сарсою, тайою і дали китицю прегарних помаранч — було їх до 20. Хоч сонце пекло, несли ми свої дари, дари з Каштелянів.

Ми вертаючи взяли зі собою Степана, щоб на другій день в домі батька, він приступив до св. сповіди.

Ми вертали тими самими стежками, що й йшли там і прийшли до хати, де ми ночували. Було полудне, сонце гріло

Одно підчеркує Г-г особливо шильно: що не було господарського генерального штабу, вишколеного вже в часі мира на випадок війни. Досвід показав, що в часі війни хоч як довго вона тривала годі було витворили такий штаб!

Рівно сильно підчеркує Г-г що помиляється той хто думає, що війна це гра, в якій рішає припадок. Про її перебіг і вислід рішає все і скрізь тільки важка неумолима логіка. Хто перший береться за діло і може братися, має запевнений успіх. Хто це занедбає програє.

При описуванні війни підводними лодками стає Г-г на становищі, що в цій немилосердній війні, у якій блокадою виморювано цілий німецький народ, могла обов'язувати вже тільки одна засада: «Око за око, зуб за зуб». Усяке инше поведення це жорстокість супроти своєї крові.

Коли з початком 1917 р. австрійська Головна Квартира перенеслася до Бадену (30 км. від Відня), німецька перенеслася до Крейцнах'у. З напруженням очікувано загального наступу військ Антанти на західнім фронті. Німці поробили всякі можливі приготування і навіть змінили на снові досвіду систем оборон.

Їх дотеперішній систем полягав на обороні поодиноких ліній і точок опору. Тепер мав полягати на обороні багато комбінованих цілих системів ліній і цілих груп точок, вложених відповідно в ширину і глибину фронту. Війська мали держатися постійно в движимім стані, щоби в потребі опускати позиції, атаковані приготувчим огнем артилерії, та знов ті позиції займати перед самим наступом ворогів, оскільки ті позиції булиб ще потрібні для задержання загального становища. Ці нові засади обов'язували і в великім і в малім. Крім цих двох засад: 1) скріплення системів ліній і т. д. та 2) движимости війська в позиціях заведено ще 3) в найперших позиціях підвищено скількість кулеметів, щоб ошаджувати людські сили.

Ці великі зміни були великим ризиком. Бо зміна тактики навіть в часі мира означає кризу. Вона викликає з одного боку пересадне шкивання новини, з другого боку уперте обстоювання при старім, від чого тяжко людяй відучити. Додайте до того при такій зміні ще непорозуміння, які впливають навіть з найяніщих приписів, оргії «самостійних» і довільних «пояснень» і момент тяжести себто лінивства («нехай буде, як бувало»), який без сильного нажиму не дасть ся часто перемогти в людях. І ще треба було побоюватися, чи армія взагалі буде в змозі переняти ці зміни й перевести їх наказу в дійсність. (Далі буде)